

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту обдарованої
дитини НАПН України

Максим ГАЛЬЧЕНКО

«27» серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ**

для підготовки здобувачів ступеня доктор філософії
в галузі знань А Освіта
зі спеціальності А1 Освітні науки
освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості»

Київ
2025

Робоча програма дослідницької практики для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, які навчаються за спеціальністю А1 Освітні науки, галузь знань А Освіта, освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості». Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. 14 с.

Розробник:

Тименко Володимир Петрович, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих (протокол № 8 від «26» серпня 2025 р.)

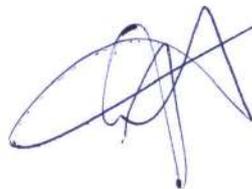
Завідувач відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих,
доктор педагогічних наук, професор

Микола ПІДДЯЧИЙ

Затверджено вченою радою Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 9 від «27» серпня 2025 р.).

Голова вченої ради

Максим ГАЛЬЧЕНКО

1. Опис дослідницької практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика дослідницької практики	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність – А1 Освітні науки, ОНП «Освіта та розвиток обдарованої особистості»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		1	–
Тижневих годин для денної форми навчання – 22,5 год.	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Семестр	
		2	–
		Лекції	
		-	-
		Семінарські/практичні	
		-	–
		Лабораторні	
		-	–
Самостійна робота			
-	–		
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання дослідницької практики

Мета практики – формування та розвиток визначених компетентностей щодо здійснення наукової діяльності, які є результатом підготовки докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

Завдання практики – усвідомлення суті і специфіки педагогічного дослідження; ознайомлення із технологіями дослідження освітніх проблем; ознайомлення з методами, що використовуються у дослідженні освітніх проблем; ознайомлення з технологією планування різних типів педагогічного дослідження та їх виконання; ознайомлення із специфікою різних форм публікації та апробації результатів наукового дослідження; вправлення у підготовці наукового апарату гіпотетичного педагогічного дослідження.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні опанувати **компетентності**:

ІК-1. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі освітніх, педагогічних наук та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК-1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями, та академічної доброчесності в наукових дослідженнях.

ЗК-2. Здатність презентувати результати досліджень та професійно спілкуватися українською й іноземною мовами з колегами, широким академічним співтовариством і суспільством у цілому в межах свого педагогічного і лінгвістичного досвіду.

ЗК-3. Здатність до формування, абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей / креативності при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК-4. Здатність проводити дослідження на відповідному вимогам науки рівні, розробляти та управляти науковими проектами.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми науково-педагогічного характеру.

ЗК-6. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології в науково-педагогічній діяльності.

СК-1. Здатність здобувати глибинні знання у галузі обдарованості / обдарованості особистості.

СК-2. Здатність дотримуватись етики досліджень / принципів, вимог щодо академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК-3. Здатність розробляти і застосовувати методологію, визначати стратегію і план дій дослідження та моделювати, реалізовувати і розвивати процес вирішення нових наукових педагогічних проблем і задач в області обдарованості.

СК-5. Здатність застосовувати якісні та кількісні методи при проведенні наукових педагогічних досліджень в галузі обдарованості / обдарованості особистості.

СК-8. Здатність здійснювати освітньо-наукову діяльність у сфері педагогіки та психології обдарованості на всіх освітніх рівнях.

СК 11. Здатність до продукування нових ідей та розв'язання комплексних програм в галузі дослідницько-інноваційної діяльності, апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у педагогічну практику на регіональному, національному та міжнародному рівнях.

Очікувані **програмні результати (ПРН)** з дослідницької практики (згідно освітньо-наукової програми):

ПРН 1. Вміти демонструвати системний науковий світогляд; володіти сучасними теоріями і концепціями в області педагогіки обдарованості та

психології обдарованої особистості, професійною етикою; демонструвати загальний культурний кругозір; нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПРН-2. Вміти застосовувати на практиці навички спілкування в діалогічному і монологічному режимах з широкою науковою спільнотою та громадськістю в педагогічній галузі; ефективно комунікувати, продукувати професійні дискурси з урахуванням особливостей адресатів різних соціальних груп; усно та письмово презентувати складну комплексну інформацію в зрозумілій комунікантам формі; послідовно і грамотно експлікувати власні думки, володіти науковою мовою (українською чи іноземною); навички усного і письмового мовлення; виступати публічно, дискутувати, обґрунтовувати, доводити тощо.

ПРН-3. Вміти застосовувати знання щодо інформаційних технологій, використовувати ці технології в науковій, освітній і професійній діяльності; розумітись в базах даних та інших електронних ресурсах, спеціалізованому програмному забезпеченні у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації.

ПРН-4. Вміти здійснювати систематичний огляд, системний аналіз, креативний дослідницький синтез нових знань та складних ідей, їх критичне осмислення й усвідомлення для проведення педагогічних досліджень; вміти розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання і професійну практику та розв'язати значущі педагогічні проблеми; вміти приймати стратегічні рішення; оцінювати ризики; виявляти лідерство та повну автономність і відповідальність під час їх реалізації.

ПРН-5. Вміти генерувати нові ідеї, створювати теоретичні моделі та креативні підходи до здійснення педагогічного дослідження; створювати нові методи в практично-педагогічній діяльності та новітні педагогічні методики з використанням сучасних інноваційних технологій.

ПРН-6. Вміти ставити науково-педагогічні проблеми, обґрунтувати їх новизну, розробляти й удосконалювати категоріальний апарат педагогічних досліджень формулювати мету, завдання і гіпотезу дослідження, створювати програму (теоретичного, експериментального) педагогічного дослідження та реалізовувати її; системно оцінювати результати науково-дослідної роботи; формулювати висновки і складати рекомендації для практичного впровадження її результатів у дослідницько-педагогічну практику та систему вищої освіти; визначати перспективи подальших досліджень.

ПРН-8. Вміти застосовувати глибинні знання у галузі обдарованості / обдарованості особистості, за якою здобувач вищої освіти проводить дослідження; засвоювати основні концепції в практичній педагогічній діяльності, вирішувати теоретичні і практичні проблеми; оволодіти

термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ПРН-9. Знати принципи планування наукових досліджень та вимоги академічної доброчесності в освітній галузі; дотримуватися етичних норм, доброчесності та авторського права в проведенні наукових досліджень щодо обдарованості, презентації їх результатів в організації освітньої і професійно-педагогічної діяльності.

ПРН-10. Знати яким чином розробляти і застосовувати методологію дослідження з урахуванням різних педагогічних концепцій, теорій, підходів, парадигм, шкіл, незалежно від їх методологічної спрямованості; визначати стратегічний план дослідження в області обдарованості; володіти навичками моделювання; усвідомлювати способи створення нового педагогічного знання; розвивати шляхи вирішення нових педагогічних проблем і реалізовувати нові ідеї в області обдарованості.

ПРН-12. Вміти вибирати і доречно використовувати теоретичні (якісні) і релевантні критеріям і показникам емпіричні методи та технології педагогічного дослідження; застосовувати методи діагностики обдарованості, технології та методи статистичної обробки емпіричних даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи; вибирати або створювати ефективні методики емпіричного педагогічного дослідження відповідно до критеріальних показників наукової розвідки у сфері обдарованості.

ПРН-15. Вміти застосовувати на практиці навички співпраці в міжнародному контексті; демонструвати прихильність до міжкультурної толерантності; доречно вживати фахові терміни та будувати педагогічні дискурси в педагогічному і освітньому міжнародному спілкуванні з урахуванням вербальних засобів іноземної мови (в усній та письмовій формах академічного мовлення); володіти навичками вирішення наукових і/або освітніх проблем на міжнародному рівні; брати участь та вміти ініціювати спільні освітні міжнародні проєкти/стажування Європейської грантової системи підтримки та академічних обмінів.

3. Програма дослідницької практики

Модуль 1. Ознайомлення з досвідом роботи наукового підрозділу (кафедри) наукової установи (закладу вищої освіти)

1. Ознайомлення з нормативними документами, пов'язаними з плануванням наукового дослідження.

2. Ознайомлення з нормативними документами, що відображають технологію виконання наукового дослідження.

3. Ознайомлення з нормативними документами, пов'язаними з

підготовкою звіту за результатами виконаного дослідження.

Модуль 2. Залучення до виконання дослідницького завдання наукового підрозділу (кафедри) наукової установи (закладу вищої освіти)

1. Розроблення структури дослідницького завдання
2. Розроблення методики виконання дослідницького завдання
3. Виконання дослідження

Модуль 3. Залучення до оформлення одержаного результату аспірантом

1. Математичне опрацювання одержаних результатів
2. Підготовка звіту за результатами виконаного дослідження
3. Презентація результатів дослідження

4. Структура дослідницької практики

Назви модулів і тем	Усього год.
Модуль 1. Ознайомленням з досвідом роботи наукового підрозділу (кафедри) наукової установи (закладу вищої освіти)	30
1. Ознайомлення з нормативними документами, пов'язаними з плануванням наукового дослідження	10
2. Ознайомлення з нормативними документами, що відображають технологію виконання наукового дослідження	10
3. Ознайомлення з нормативними документами, пов'язаними з підготовкою звіту за результатами виконаного дослідження	10
Модуль 2. Залучення до виконання дослідницького завдання наукового підрозділу (кафедри) наукової установи (закладу вищої освіти)	30
1. Розроблення структури дослідницького завдання	10
2. Розроблення завдання методики виконання дослідницького	10
3. Виконання дослідження	10
Модуль 3 Залучення до оформлення одержаного результату аспірантом	30
1. Математичне опрацювання одержаних результатів	10
2. Підготовка звіту за результатами виконаного дослідження	10
3. Презентація результатів дослідження	10
Усього годин	90

5. Методи контролю

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримує аспірант

Виконання індивідуального плану проходження практики (керівник від бази практики)	Оформлення звітної документації за практику (керівник від бази практики)	Захист звіту за практику (випусковий відділ)	Сума балів
до 50	до 25	до 25	100

Таблиця 2

Виконання індивідуального плану проходження практики

Критерії оцінювання	За національною шкалою	За бальною системою
Аспірант у повному обсязі, самостійно виконав індивідуальний план проходження практики; досконало володіє теоретичними знаннями та може їх застосовувати на практиці; наполегливо та сумлінно виконував завдання практики; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	відмінно	41-50
Аспірант виконав індивідуальний план проходження практики за незначної сторонньої допомоги; має хороші теоретичні знання; виконував заплановані заходи, але відчував незначні труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	добре	31-40
Аспірант виконав індивідуальний план проходження практики користуючись постійною допомогою; має задовільні теоретичні знання; виконував заплановані заходи, але відчував труднощі у процесі підготовки до них та аналізі досягнутих результатів, що потребувало постійного контролю та корекції з боку відповідального від бази практики; дотримувався правил внутрішнього розпорядку	задовільно	11-30
Аспірант не виконав індивідуальний план проходження практики; має задовільні теоретичні знання, але не зміг їх продемонструвати; не дотримувався правил внутрішнього розпорядку	незадовільно	0-10

Таблиця 3

Оформлення звітної документації за педагогічну практику

Критерії оцінювання	Кількість балів
Дотримання аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Систематичне та правильне заповнення щоденника практики, охайність в роботі з документами. Своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики	21-25
Виконання аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Систематичне заповнення щоденника практики, охайність в роботі з документами, але присутні незначні помилки у оформленні документації. Своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики	16-20
Неврахування аспірантом методичних рекомендацій щодо оформлення та ведення звітної документації практики. Неохайне та несистематичне заповнення щоденника практики, допущені помилки. Не своєчасна підготовка звіту про роботу, яку виконано під час практики	10-15
Відсутність документів, що підтверджують проходження аспірантом педагогічної практики	1-9

Таблиця 4

Оцінювання захисту звіту аспіранта за дослідницьку практику

Критерії оцінювання	Кількість балів
Аспірант під час звіту за практику демонструє всебічні, глибокі знання щодо нормативної бази, вільно відповідає на всі питання, допускає 1 -2 помилки через неухайність, які сам виправляє	21-25
Аспірант під час звіту за практику демонструє хороші знання щодо нормативної бази, дає відповіді на питання у певній логічній послідовності, допускає 2-3 помилки і їх виправляє	16-20
Аспірант під час звіту за практику виявляє не досить повні знання щодо нормативної бази, не здатний відповісти на поставлені питання на рівні репродуктивного відтворення, допускає 3-4 помилки, відповіді дає неповні, навіть, у разі допомоги	10-15
Аспірант під час звіту за практику не демонструє знань щодо нормативної бази або більшої частини вимог, суттєві помилки не виправляє, незрозумілою є побудова відповідей на поставлені питання	1-9

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання у національну шкалу та європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка здобувача	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90 – 100	A	Відмінно / Excellent	Зараховано / Passed
82 – 89	B	Добре / Good	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	Задовільно / Satisfactory	Не зараховано / Fail
35 – 59	FX	Незадовільно / Fail	
1 – 34	F		

6. Рекомендована література

Основна:

1. Мадзігон В.М., Волощук І.С. Технології дослідження освітніх проблем. – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. – 370 с.
2. Хриков Є.М. Методологія педагогічного дослідження : монографія. – Х., 2018.
3. З.Тлумачно-термінологічний словник з методології наукового педагогічного дослідження / упорядники Н.Н. Чайченко, І.В. Ярмак. – Суми : СОШПО, 2012. – 36 с.
4. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. – К.- Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. – 308 с.
5. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів : підруч. – 2-ге вид., випр. і доп. / Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова. – К.: Знання, 2004. – 331 с.
6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч.посіб. / Г.С. Цехмістрова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2004. – 240 с.
7. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.

Додаткова:

1. Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів / Укладачі: Н.Н. Чайченко, О.М. Семенов, Л.М. Артюшкіна, О.М. Рудь. – Суми : СОШПО, 2015. – 190 с.
2. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К.: 2003. – 116 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.studfile.net
2. www.nenc.gov.ua
3. www.studopedia.com.ua
4. www.studentam.net.ua
5. www.ukped.com

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач відділу інноваційних
технологій в освіті обдарованих
(випусковий відділ)

_____ (ПІБ)

«___» _____ 202__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження дослідницької практики здобувача вищої освіти
ступеня доктора філософії,
який навчається в Інституті обдарованої дитини НАПН України

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

у період з «___» _____ до «___» _____ 202__ року

№ п/п	Заплановані заходи	Термін виконання	Примітка

Аспірант

_____ підпис

ПІБ

ПОГОДЖЕНО

Керівник від бази практики

_____ підпис

ПІБ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

ЩОДЕННИК
дослідницької практики

Аспіранта _____

(ПІБ)

Спеціальність _____

А1 Освітні науки

Форма навчання _____

– денна/вечірня

(відділ в якому аспірант проходить практику)

Керівник бази практики – _____

(ПІБ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Період проходження практики: «___» _____ до «___» _____ 202_року

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

Аспірант _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Висновок керівника від бази практики про проходження практики аспірантом:

_____ виконав індивідуальний план дослідницької

(ПІБ аспіранта)

практики в повному обсязі.

Оцінка: _____

(до 50 балів)

Керівник від бази практики _____

(ПІБ)

(підпис)

У щоденник практики заносяться щоденно всі заходи, пов'язані з виконанням індивідуального плану практики.

**Звіт
про проходження дослідницької практики аспірантом**

_____ (ПІБ)

За період практики

Оцінка практики _____ керівник від бази практики _____
(за 75-бальною шкалою) (ПІБ, підпис)

Загальна оцінка практики аспіранта затверджена на засіданні відділу інноваційних технологій і освіти обдарованих _____
(за 100-бальною шкалою)

протокол № ____ від _____

Завідувач відділу

_____ підпис

_____ (ПІБ)